

Het Rijk en de Staat, op weg naar een nieuw beheerplan

Freek Zwart en Joeri Lamers, Staatsbosbeheer

Rijkswaterstaat en Staatsbosbeheer hebben een belangrijke stempel gedrukt op het landschap van Terschelling. In het huidige beheer staan een open houding naar bewoners en bezoekers en samenwerking met andere organisaties centraal.

Historie

Freek Zwart schetst de geschiedenis van het kust- en duinbeheer van Terschelling: "In de 19e en een groot deel van de 20e eeuw waren er duidelijke grenzen tussen de beheergebieden van Rijkswaterstaat en Staatsbosbeheer. Overleg was er zelden. Toen Rijkswaterstaat stuifdijken aanlegde, had dat nogal wat gevolgen voor de natuur. De dynamiek aan de zuidkant van de stuifdijken nam sterk af. Ook andere factoren zorgden ervoor dat de diversiteit in flora en fauna sterk terug liep. Vanaf 1970 nam het aantal konijnen af, de atmosferische depositie (zure regen) nam toe, stuivend zand werd vastgelegd en kleinschalige begrazing in de binnenduinstrand verdween. De natuur werd oud."

Actief beheer

Sinds 1972 verschijnt er ongeveer elke 10 jaar een beheerplan. Vanaf 1980 vindt er 'actief natuurbeheer' plaats, waarbij maatregelen getroffen worden om natuurwaarden te herstellen. Zo leidde begrazing met achtereenvolgens schapen, geiten en paarden in 20 jaar tijd tot de vorming van een kleinschalig mozaïek van kaal zand, heide en open vegetaties. Ook mechanische ingrepen vonden plaats: in 1991 schraapte een kraan de dicht met helm begroeide duinen van het gebied 'Eldorado' af. Dit was op enkele plekken succesvol, maar een groot deel van het kale zand raakte al snel weer begroeid.

Samenwerking

Sinds begin jaren '90 werken Rijkswaterstaat en Staatsbosbeheer intensief samen bij het beheer. De invoering van het kustbeleid, waarbij de kustlijn met suppleties wordt gehandhaafd, heeft een nieuwe wind

doen waaien. Zo schuiven bulldozers niet langer elk jaar het zand van de zeereep landinwaarts, om er voor te zorgen dat deze hoog genoeg blijft. En op veel plaatsen wordt minder of geen helm meer geplant. Halverwege jaren '90 werd tussen kilometerpaal 15 en 20 zelfs een groot verstuivingsproject gestart.

Meer dynamiek

De natuur vaart wel bij het nieuwe kustbeheer. Sinds 1990 is het oppervlak aan de in Europa unieke habitats 'embryonale duinen' en 'witte duinen' toegenomen. Recreanten vinden het dynamische landschap mooi, al zijn er uiteraard ook kritische geluiden. Sommige mensen ervaren een gevoel van onveiligheid, omdat de hoge, smalle zeereep heeft plaatsgemaakt voor lagere duinen. Dat de duinen ook breder en veiliger zijn geworden, doordat er per strekkende meter meer zand ligt dan voorheen, is niet goed bekend. Communicatie is daarom essentieel!

Open en transparant

Om mensen zoveel mogelijk te betrekken bij het natuurbeheer, is Staatsbosbeheer een nieuwe communicatie en participatie campagne gestart. Joeri Lamers vertelt: "We informeren mensen en bevragen ze, onder andere via anonieme enquêtes. Ons logo staat niet op de enquête: het gaat niet om ons, maar om het resultaat! Voorbeeld is dat we aan 500 personen hebben gevraagd hoe strandbroedvogels het best kunnen worden beschermd. Daarop hebben 350 mensen, dat is maar liefst 60%, geantwoord. Hun advies, het plaatsen van duidelijke informatieborden, gaan we nu uitvoeren."

[download pdf van de presentatie](#)